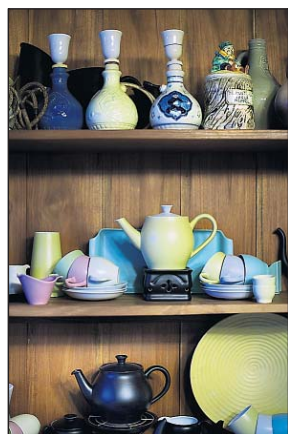

Leven tussen breekbaar Goedewaagen

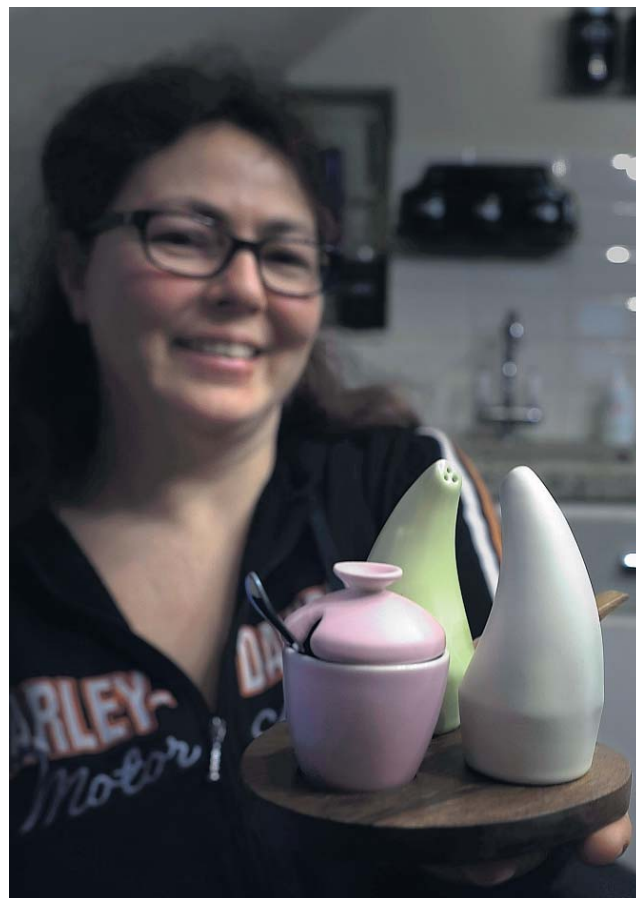
Tentoonstelling
De expositie *Goedewaagen Serviezen Opnieuw Bezien* is te bekijken in het Keramisch Museum Goedewaagen, Glaslaan 29 in Nieuw Buinen.
Meer informatie: www.keramisch-museumgoedewaagen.nl
Geopend: ma-vr 10-16 uur, za-zo 13-17 uur

Nooit eerder zijn er zoveel Goedewaagen serviezen bij elkaar gebracht als nu, in Nieuw Buinen. Onder de noemer *Goedewaagen serviezen opnieuw bezien* kan een ieder tot 29 april een kijkje nemen bij een stukje Hollandse keramiekgeschiedenis. Het leuke is dat bananendozen vol afkomstig zijn van twee rasverzamelaars uit het Noorden.

Tekst
SHYRA HUETING
Foto's
DUNCAN WIJTING
CORNÉ SPARIDAENS

Als alle hoeken en gaten van het huis zijn gevuld met de schatten van een verzamelaar, dan komt het moment dat het huis te klein is. Dan moet je verhuizen, of een deel van de liefdevol bij elkaar gebrachte collectie de deur uit doen. Verkopen, schenken of in breekleen geven. Bettie Meines uit Niebert en Ellen Westenberg uit Donkerbroek kiezen voor het laatste. Als Goedewaagen-adepten, verzamelaars en gastcuratoren hebben ze vele stukken uit hun privéverzameling uitgeleend voor de grote serviezententoonstelling. Hun serviesgoed is de komende tijd te zien in het museum naast de keramische fabriek van Royal Goedewaagen in Nieuw Buinen.

De tentoonstelling is samengesteld uit dertig verschillende serviezen. Het oudste object is een theepotje van een handgedraaid kinderservies

uit 1910. Verder staan er ook vele gegoten serviezen uit de periode vanaf 1921 tot nu. Sobere exemplaren uit de jaren dertig en veertig, matte uitvoeringen uit de jaren vijftig, een fruitig appel- en perenservies uit de jaren zestig en moderne serviezen met een vergulde muis als decoratie. En nog heel veel meer.

Royal Goedewaagen is een wereldmerk, zegt conservator Visser. De geschiedenis van het huidige aardewerkbedrijf gaat terug tot 1612. Toen werden in Gouda eenvoudige voorwerpen voor alledaags gebruik gemaakt. De vermaarde kleipijpen volgden vanaf 1779. Het gebruiksaardewerk ging tussen de kisten vol pijpen de wereld over. Bijzonder is dat Goedewaagen in de jaren vijftig de eerste aardewerkfabriek was die servies maakte met een hardere scherf, zodat het in de vaatwasser kon. Een primeur, alleen had in die tijd niemand in ons land een afwasmachine. In Amerika wel, daar vond het gretig aftrek.

Bettie en Ellen leven tussen de Goedewaagen serviezen. Bij Bettie staan de vele exemplaren, onderdelen en variaties uitgesteld in forse servieskasten. Of ze worden op bescheidenere plekken bewaard: op zolder, in de kelder en in kastjes elders in huis. Bij Ellen staan de serviezen te stralen in onderwettse glaskastjes, in de vensterbank en op planken in de schuur. De dames struinen veilingen en vlooiemarkten af op zoek naar 'Goedewaagen-schatten' en scheuren over

de digitale snelweg op weg naar een 'stukje' waar het hart sneller van gaat kloppen. De gastcuratoren bij Goedewaagen helpen de collecties in kaart te brengen. Het leuke is dat ze soms dingen vinden die curator Frigo Visser van het museum zelfs nog nooit heeft gezien.

Bettie Meines in Niebert verzamelt sinds 1995. Volgens conservator Visser heeft ze de grootste Goedewaagen serviezenverzameling van Nederland. Het begon met een gift van een peper- en zoutstel van de buurvrouw van haar schoonzus. "Ze deed er niks mee. Op gegeven moment vind je nog eens iets op een vlooiemarkt. En zo ontdek je dat je het mooi vindt en ga je op zoek naar méér", vertelt Bettie. Eerder had ze geen hobby's. Ze had, met een eigen bedrijf, geen tijd voor verzamelingen. Misschien maar goed ook, want anders had ze al lang naar een groter huis moeten omzien. Ze heeft haar collectie bij elkaar gesprekkeld op veiling en vlooiemarkt en van particulieren. Haar favoriete serviezen zijn *Ramona* (fruitdecor, handbeschilderd) van ontwerper Piet de Jong en *Barone*, waarvoor Anthoni van Gool het Delfts Blauwe decor heeft gestileerd. Maar ook het servies *Blue Sky* van ontwerper Zweitsche Landsheer is haar dierbaar.

Bettie zoekt tegenwoordig het internet af op zoek naar ontbrekende Goedewaagen stukken. Soms duikt er weer iets onbekends op. "Goedewaagen heeft nooit complete serviezen gemaakt. Links en rechts zijn oude vormen gebruikt en

Ellen Westenberg.

Van boven naar beneden: servies *Athene* en servies *Blue Sky* uit de collectie van Ellen, en *Muizenissen* uit de collectie van het museum.

Over Royal Goedewaagen
De geschiedenis van de huidige aardewerkfabriek gaat terug naar 1612. In Gouda werden gebruiksvoorwerpen en pijpen gemaakt. In 1923 is de Amsterdamse Distelfabriek overgenomen en zijn vaklui in huis gehaald. Jugendstilmotieven en art deco-vormen worden in productie genomen. In de jaren dertig groeit Goedewaagen uit tot een vooraanstaand serviezenfabrikant. Tussen 1963 en 1974 verhuist de fabriek naar Nieuw Buinen. In 1964 neemt Goedewaagen de moedervormen van de Goudse sieraardewerkfabriek Plateefabriek Zuid-Holland over. Een tijd van nieuwe impulsen. In 1989 wordt het bedrijfsmuseum geopend. Regelmatig zijn hier tentoonstellingen te zien.

van nieuwe decors voorzien." Bettie heeft een kopie van een oud modellenboek van het bedrijf. Ze gebruikt het om aardewerk te determineren. Er staan afbeeldingen van producten in - aardewerk en plaatel - maar vaak ook niet. Dan is een vakje leeg, maar wel genummerd. Haar doel is nu de fotocollectie compleet te maken. Het kan niet anders, of ze is helemaal verliefd op Goedewaagen. Bettie: "Ach, ik ben niet zo gauw verliefd. Maar een passie is het wél."

Ellen Westenberg in Donkerbroek is al vanaf haar zeventiende in de ban van de serviezen van Goedewaagen. Uiteindelijk heeft ze zich gespecialiseerd in mat glazuurd aardewerk. "Ik ontdekte dat wat ik mooi vind, van ontwerper Zweitsche Landsheer is. Daarom heb ik me daar op toegelegd en alle 'glim' de deur uit gedaan."

Haar huis ademt de sfeer van de jaren vijftig. "Eigenlijk is mijn liefde voor de fifties de basis van alles. Dat is de rode draad voor de inrichting van het huis en de keuze van de serviezen." Over al staan eierdopjes, mosterdpotjes, peper- en zoutstelletjes, jampotjes, ragoutbakjes en kaasstollen van mat aardewerk in de teerste kleuren. En wat binnen geen plekje heeft gevonden, staat buiten in de schuur. Daar is een bescheiden expositieruimte ingericht, waar menige vondst is uitgesteld. Hoeveel? "Geen idee. En alles wat we dubbel hebben en beschadigd is, gebruiken we gewoon."

Een deel van de collectie heeft Ellen nu dus

tijdelijk afgestaan aan het keramisch museum in Nieuw Buinen. Het zijn onder meer stukken uit het matblauwe *Blue Sky* en het pastelleurige *Fiesta*, beide uit de jaren vijftig en ontworpen door Zweitsche Landsheer. En toch ook wat roomstellen uit 1920.

Samen met haar partner René is Ellen onder de naam *Hond en Kat* actief op internet. De naam verwijst naar een andere passie: de dieren. Zeven katten en twee grote honden leven in vrede naast het kwetsbare aardewerk. Zelden gaat er iets stuk.

Waarom Ellen Goedewaagen verzamelt? "Het is mooi, het is bezachtend en het is leuk om contact met medeliefhebbers en -verzamelaars te hebben. De lol is om dingen in beeld te brengen. Je draagt bij aan het behoud van een stukje vaderlandse geschiedenis. Lastig is dat het gebruiksaardewerk is: er is dus veel gesneuveld in de loop der tijd. Dat Goedewaagen nooit complete serviezen heeft gemaakt, maakt het moeilijk zoeken, want je weet niet wat er bestaat. Het is mooi als je oude modellenboeken van de fabriek opduikt, dan herken je de modellen."

"Het verzamelen van 'Goedewaagen' is mijn passie. Gelukkig heb ik een man die er graag naar kijkt. René is de ideale verzamelpartner: hij doet nooit moeilijk over een aankoop. Naar sommige dingen heb ik twintig jaar gezocht en dan eindelijk gevonden. Die moet ik gewoon hebben. Ook als het duur is."

Bettie Meines.

